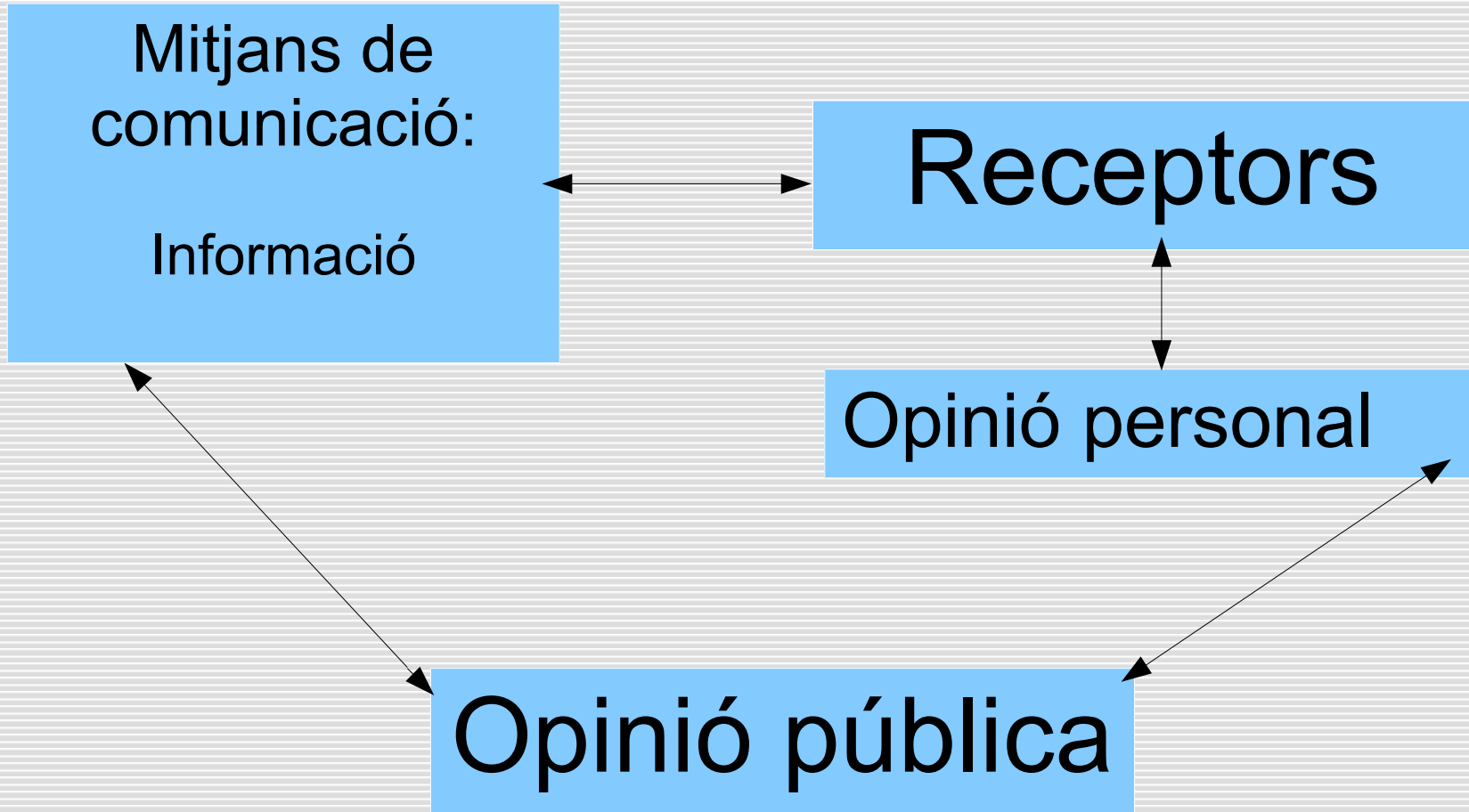

Centre Intercultural

Menuts del Món
ONGD d'ajuda a la infància
Declarada d'utilitat pública i d'acció social

L'eradicació de la violència de gènere en la premsa impresa.

La importància dels mitjans de comunicació en la societat

Estructura de la investigació

1. Regulació i normativa del tractament informatiu de la violència de gènere.
 2. Autoregulació i adequat tractament informatiu de la violència de gènere.
 3. Situació actual del tractament informatiu de la violència de gènere (gener-febrer 2013).
-

1. Regulació i normativa del tractament informatiu de la violència de gènere.

Necessitat de la funció social dels mitjans per a l'eradicació de la violència de gènere

- Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere: principis generals sobre la imatge de la dona en els mitjans de comunicació i sobre el tractament informatiu de la violència de gènere.
 - Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i hòmens: l'àmbit d'aplicació són els mitjans de titularitat pública, on no hi ha premsa impresa.
 - Llei 7/2010, de 31 de març, General de la Comunicació Audiovisual: l'àmbit d'aplicació són els mitjans de comunicació audiovisuals quedant exclosa la premsa impresa.
-

2. Autoregulació i adequat tractament informatiu de la violència de gènere.

Funció social dels mitjans de comunicació:

- Prevenció
 - Sensibilització
 - Detecció
-

2. Autoregulació i adequat tractament informatiu de la violència de gènere.

Com aconseguir-ho??

- A) Visibilitat de la violència de gènere com a problema social.
 - B) Construcció i representació mediàtica de la violència de gènere que permeta als receptors la comprensió estructural del problema i un anàlisi crític dels estereotips de gènere.
-

3. Situació actual del tractament informatiu de la violència de gènere (gener-febrer 2013).

Que trobem en la premsa?

- Informacions sobre violència contra la dona.
 - Premsa escrita edició Comunitat Valenciana:
 - Àmbit nacional: *ABC, El Mundo, El País, La Razón i La Vanguardia.*
 - Àmbit autonòmic: *Levante-EMV i Las Provincias.*
 - Àmbit provincial: *Información (Alacant) i el Periódico Mediterráneo (Castelló).*
 - Gener i Febrer de 2013.
-

3. Situació actual del tractament informatiu de la violència de gènere (gener-febrer 2013).

Distribució d'informacions per periòdic			
Àmbit nacional		Àmbit autonòmic	
<i>ABC</i>	55	<i>Información</i>	85
<i>El Mundo</i>	48	<i>Levante-EMV</i>	108
<i>El País</i>	42	<i>el Periódico Mediterráneo</i>	104
<i>La Razón</i>	60	<i>Las Provincias</i>	76
<i>La Vanguardia</i>	58		
	263		373
Mitja diària	0.9 informaciones	Mitja diària	1.6 informaciones
Total: 636 informacions			

3. Situació actual del tractament informatiu de la violència de gènere (gener-febrer 2013).

Característiques de les informacions de violència sobre la dona			
Àmbit de la parella (fins a 2 per informació)		Excloent àmbit de la parella	
Control social (Control social)	174	Violència sexual	157
Acció violenta (Delicte)	158	Igualtat de gènere	45
Agressor (Delinqüent)	67	Violència en l'entorn familiar	33
Víctima (Víctima)	40	Feminicidi	7
Legislació (Delicte)	18	Explotació sexual y/o laboral	7
Característiques (Delicte)	5	Violència per l'Estat	3
360 (1) – 102 (2)	462		252

3. Situació actual del tractament informatiu de la violència de gènere (gener-febrer 2013).

Seguiment de les informacions de violència sobre la dona (nombre d'informacions sobre un mateix fet)			
Àmbit de la parella		Excloent àmbit de la parella	
R. Steenkamp assassinada per la seua parella: O. Pistorius	85	La violència sexual a l'Índia	40
Homicidi o assassinat	72	Violació de jóvens espanyoles a Mèxic	38
Penes per homicidi o assassinat	39	Pena per agressió sexual	18
Temptativa d'homicidi / assassinat	15	Agressions sexuals	17
El mite de les denúncies falses	24	Violència física sobre les filles	17
Denúncia falsa	4	Assetjament laboral i sexual	11
Situació de violència	21	Situació de la dona en diferents parts del món	8
Pena per maltractament	11	Víctima mortal en l'entorn familiar	7
Silvye agredida per la seua parella Van der Vaart (jugador de futbol) i separació	7	Malala Yusufzai	7

3. Situació actual del tractament informatiu de la violència de gènere (gener-febrer 2013).

Informació dirigida a les víctimes	
Amb informació dirigida a la víctimes	19
Sense informació dirigida a la víctimes	341
	360
Tipus d'Informació	
Telèfons	15
- 016: Atenció a la víctima de violència de gènere	8
- 092: Sala Municipal de Seguretat i Emergència	3
- 062: Centre d'Emergències de la Guàrdia Civil	3
- 091: Policia Nacional	1
Orientada a denunciar	4
	19

Mecanismes perpetuadors de la violència i dels estereotips de gènere:

- Discriminació de la dona.
 - Ocultació o minimització de la violència de gènere.
 - Culpabilitzar la víctima.
 - Justificació de la violència.
 - Caràcter sensacionalista.
 - Identificació o associació de la violència amb determinats grups socials.
 - Generalització i/o normalització de la violència (efecte narcotitzant).
 - Identificació del domicili de la víctima.
 - Ús d'imatges de menors.
-

a) Discriminació de la dona

- Construcció o representació d'una imatge discriminatòria de la dona, vulnerant-se el dret d'igualtat i de no discriminació en raó del gènere.
-

a) Discriminació de la dona

La tercera esposa del dueño de Playboy, 60 años menor que él.

El fundador de *Playboy*, Hugh Hefner (86), se casó con Crystal Harris (26) en su mansión de Beverly Hills, California. “Feliz Año Nuevo de parte del señor y la señora Hugh Hefner!”, tuiteó el editor de la revista el martes. La pareja se casó más de un año después de que la boda planeada para el 2011 se fuera a pique ya que Harris se echó para atrás. **La rubia conejita** Playboy de diciembre de 2009 rechazó al magnate en lo que fue denominado como “un cambio de sentimientos” cinco días antes de la boda.

Hugh Hefner y su esposa, en Nochevieja

b) Ocultació o minimització de la violència de gènere

- Elements i/o mecanismes que oculten o minimitzen el mal fet i les conseqüències de la violència de gènere sobre la víctima.
 - Per exemple expressions com: "*no va ser per a tant*" o "*van haver tocaments però no va arribar a violarla*".
-

b) *Ocultació o minimització de la violència de gènere.*

Muere acuchillada una mujer de 35 años en Calp y su compañero aparece ahorcado

■ La Guardia Civil halló el cadáver de la mujer envuelto en una alfombra y con signos de haber recibido varias cuchilladas. **39**

Data: 25-01-2013

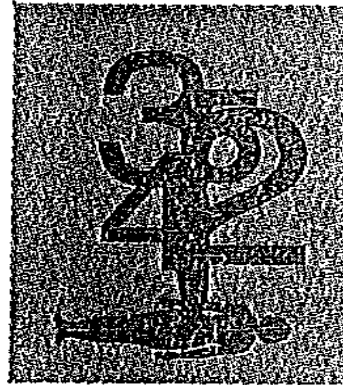
Pàgina: **Portada**

Periòdic: *Información* (Alacant)

b) Ocultació o minimització de la violència de gènere.

† Demagògica campanya contra el diputado *Cantó erró en los datos pero no en el fondo*

ES OBVIO que el diputado de UPyD Toni Cantó se equivocó cuando dijo que la mayoría de las denuncias por violencia de género son falsas. Pero, a pesar de pedir disculpas y reconocer su error, está sufriendo un linchamiento social injusto. Al margen de las estadísticas, Cantó tiene razón al señalar —como hizo ayer— que la ley de Violencia de Género vulnera el principio de igualdad jurídica e introduce un discriminatorio derecho penal de autor al sancionar con un mayor castigo el mismo delito si es cometido por los hombres. Cantó ha puesto el dedo en la llaga, aunque moleste a quien se aferra a lo políticamente correcto.

Data: 27-02-2013

Pàgina: 3

Periòdic: *El Mundo*

c) Culpabilitzar la víctima

- Atribuir a les víctimes la responsabilitat i la culpabilitat pels actes violents patits. És un dels mecanismes d'invisibilitat del problema i també de reproducció d'estereotips de gènere més importants.
 - Per exemple: "*ella s'ho va buscar*", "*anava provocant*" o "*açò li passa per boba*".
-

c) Culpabilitzar la víctima

Un hombre degüella a su expareja en Valencia

La víctima, que se hallaba en trámites de separación, no había presentado denuncias

Raquel, una mujer valenciana de 33 años, se convirtió la noche del jueves en la primera víctima de la violencia de género en España este año. Aunque residía en Valencia, tomó la fatídica decisión de acudir a ver a un amigo a la cercana población de Benaguasil. Al bajar del coche le esperaba su anterior pareja, de 39 años, con la que tenía un hijo en común, que le esperaba con un arma blanca de grandes dimensiones. Ambos se encontraban inmersos en tramites de separación pero a las autoridades no les constaban anteriores episodios de violencia.

[...]

Autor/a: R. B. C., **Data:** Dissabte, 5 de enero de 2013, **Periòdic:** ABC **Pàgina:** 33 **Secció:** España

d) Justificació de la violència

- Diferents formes de justificació de la violència (patologies, factors culturals, teories masoquistes...) que són utilitzades, conscientment o inconscientment, en les informacions. Suposen tant un mecanisme d'invisibilitat del problema com una reproducció dels estereotips de gènere.
 - Per exemple atribuir la violència al consum d'alcohol o de drogues, o la gelosia.
 - Justificar amb factors culturals, per exemple: "*en la seva cultura és normal que tractin així a les dones*".
 - Justificar amb teories de tipus masoquistes la permanència de la víctima en una relació violenta, la por a denunciar o següents relacions amb maltractament: "*a ella li agrada que li tracten així*" o "*si no fóra ell, seria un altre*".
-

d) *Justificació de la violència.*

**Detenido un
hombre ebrio por
causar lesiones en
el rostro y patadas
a su mujer**

Data: 15-02-2013

Pàgina: 25

Periòdic: *Información* (Alacant)

e) Caràcter sensacionalista

- Tractament informatiu amb un caràcter sensacionalista, morbós. La construcció sensacionalista de la informació produïx una gran implicació emocional del receptor amb missatges que s'allunyen d'una perspectiva estructural de la violència sobre la dona.
-

e) *Caràcter sensacionalista.*

Una vecina de Benaguasil que presenci  el crimen muestra la mancha de sangre en la calzada. I. CABANES

Una vecina le lanz  manzanas al asesino para intentar distraerlo y evitar que siguiera acuchillando a su víctima

Data: 05-01-2013

P gina: 34

Periòdic: *Levante-EMV*

f) Identificació o associació de la violència amb determinats grups socials

- Es tracta d'un important mecanisme d'invisibilitat de la violència que associa la violència a determinats grups socials, culturals o ètnics.
 - Identificar i associar la violència amb determinats grups socials, culturals o ètnics difonent estereotips socials convertits en mites com per exemple: *"les agressions sexuals són patides únicament per dones joves"*; *"la violència sobre la dona en l'àmbit de la parella es produeix en els estrats socioeconòmics més baixos"*; *"els marits musulmans maltracten a les seues esposes"*; o, un dels més utilitzats en els últims anys, *"la violència de gènere es produeix entre els immigrants estrangers"*.
-

f) Identificació o associació de la violència amb determinats grups socials

El posible homicida de Calpe era de una familia conocida en la localidad

VALENCIA. El hombre que ayer apareció ahorcado en una vivienda de su familia, donde fue a buscarle la Guardia Civil después de hallar el cadáver de su pareja, era una persona conocida en Calp, pero sobre todo lo era su familia. A la conmoción por el suceso, se unió ayer la sorpresa -mayor si cabe- al saber que el principal sospechoso era **este hombre**, de unos 40 años **cuya familia vive «toda la vida» en la localidad alicantina**. **La mujer**, de 35 años y **origen moldavo**, fue hallada muerta en su vivienda de Calpe (Alicante), al parecer con heridas de arma blanca.

El cadáver fue localizado por agentes de la Guardia Civil en una vivienda de la calle Málaga después de que en su lugar de trabajo se alertara al Instituto Armado de que ésta no había acudido y tampoco contestaba a las llamadas telefónicas. Tras personarse una dotación de la Guardia Civil en la vivienda, los agentes observaron a través de una ventana que la televisión estaba encendida pero no contestaba a las llamadas al timbre, por lo que decidieron entrar. Una vez dentro, hallaron a la mujer, que había fallecido, envuelta en una alfombra.

Después acudieron al domicilio que frecuentaba su pareja, que apareció ahorcado.

g) Generalització i/o normalització de la violència (efecte narcotitzant)

- Utilització d'expressions que generalitzen i/o normalitzen la violència. Provoca entre els receptors un efecte narcotitzant i de fatalisme que impedeix considerar la possibilitat de superació del problema. Per exemple: "*una víctima mes...*" o "*un altre mes, un nou crim de violència de gènere...*"
 - També, la selecció de fonts inadequades que no aporten informació a la comprensió estructural de la violència i sobre la superació d'estereotips de gènere.
-

h) Identificació del domicili de la víctima

- No es poden donar informacions que puguin identificar la víctima o als seus familiars pel risc que això comporta.
-

►► Los hechos sucedieron en la avenida Madrid, concretamente en un piso situado en el número 23.

Fecha: Dilluns, 21 de gener de 2013, **Periódico:** *el Periódico Mediterráneo*, **Página:** 18, **Sección:** Sucesos

i) Ús d'imatges de menors

- Per a la protecció dels seus drets es prohibeix la utilització d'imatges de menors en els mitjans de comunicació, incloent la premsa impresa.
-

i) Ús d'imatges de menors

Data: 15-01-2013

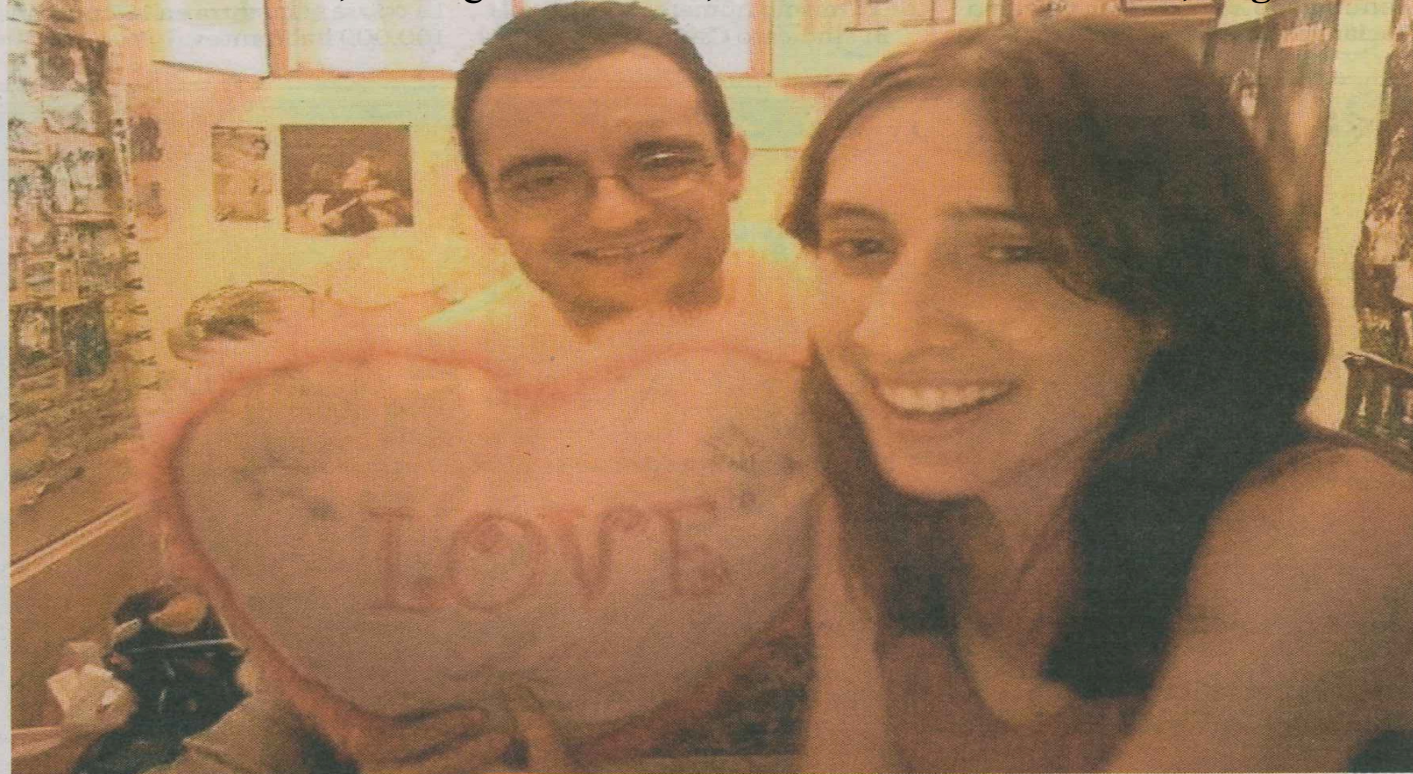
Pàgina: 23

Periòdic: *El Mundo*

Una refugiada siria con su hija. / REUTERS

I ara també...

Fecha: Dimecres, 28 de gener de 2015, Periódico: *Las Provincias*, Página: 8

El acusado, en una fotografia con su exnovia colgada en una red social.

•• LP

romper la relación sentimental que mantenían tras siete años de pareja. Juan Antonio, lejos de asimilar su nueva situación, decidió matarla. «Yo no estaba bien. Cuando me enteré que estaba con otra persona, pues aún peor», relató. Días antes del crimen, comenzó a medicarse al igual que ya lo había hecho en otras ocasiones por ansiedad y depresión. «Mi gran error fue no comentar en casa cómo me encontraba».

El joven, natural de Cieza (Murcia), se desplazó a un piso en Valencia en el que residió junto a otros jóvenes. Unos días antes del crimen se desplazó a una tienda y compró un cuchillo. «Se puede decir que ya entonces sabía que la iba a matar», admitió.

El acusado no recuerda ni el número de puñaladas. «Todo fue muy rápido». En total, recibió 26 heridas de arma blanca, según el escrito de la fiscalía. Trató de huir del lugar al desplomarse la joven. El acusado lo negó ayer. «Mi intención no era esa. Cuando hago el ataque me quedo paralizado por los gritos y al ver que se dirigían hacia mí... Estaba en estado de shock».

Aprovechó sus últimas palabras para pedir perdón «por el daño irreparable». El joven, preso desde que sucedieron los hechos, trabaja en la prisión. Dice que quiere hacer frente a la responsabilidad civil. «Cometí una locura. Asumiré lo que diga el tribunal», terminó.

El acusado del crimen del Cabanyal: «Directamente la maté. Iba obcecado»

El joven, que se enfrenta a 25 años por asesinar a su exnovia, declara que no pudo superar el fin de su relación y terminó en una locura

•• A. RALLO

VALENCIA. Juan Antonio A., acusado de la muerte de su exnovia en el Cabanyal, declaró ayer ante un jurado popular con una tranquilidad pasmosa. Sin vacilar. Sin dudas. Reconoció los hechos con una serenidad un punto aterradora. «Lo que hice no tiene justificación. No hubo

conversación. Directamente la maté. Iba obcecado». El joven se enfrenta a 25 años de prisión por estos hechos, según la calificación del ministerio público.

Trató el acusado de buscar una explicación a lo «injustificable» y el no poder asumir su proceso de duelo. Su novia, Empar, había decidido

I ara també...

El joven que asesinó a su exnovia en el Cabanyal pagará con 23 años y 9 meses de cárcel

► La presidenta del tribunal del jurado impone al condenado la obligación de indemnizar con 200.000 euros a los familiares de Empar Barrón

RAMÓN FERRANDO VALENCIA

■ La Audiencia de Valencia ha impuesto 23 años y nueve meses de prisión a Juan Antonio A. M. por matar a puñaladas a su exnovia junto a la estación de trenes de El Cabanyal de Valencia el 27 de noviembre de 2013. La magistrada que presidió el tribunal del jurado ha impuesto al condenado la obligación de indemnizar con 200.000 euros a los familiares de Empar Barrón, que perdió la vida tras recibir 26 puñaladas. Juan Antonio A. M. fue hallado culpable de un delito de asesinato por el tribunal popular y la Fiscalía y la acusación particular solicitaron una condena de 25 años de cárcel. El procesado puede re-

Juan Antonio A. M., condenado por matar a su exnovia. LEVANTE-EMV

L'eradicació de la violència de gènere en la premsa impresa.

Pau Crespo Donet

cresdo@alumni.uv.es
